

**ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ:
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ У ФОРМІ ВІКТОРИНИ**

Халіман О. В.

Коледж Національного фармацевтичного університету

Одним із аспектів організації навчального процесу є забезпечення якісного контролю знань студентів. Форма контролю має відповідати особливостям навчального матеріалу, предмету взагалі, бути посильною для виконання за відведений час. Це питання є дуже важливим, а сучасний викладач має можливість вибирати та моделювати способи перевірки засвоєння матеріалу. Варіювання типів контролю на заняттях є необхідним і дає можливість тому студенту, для якого певний вид перевірки є менш посильним (наприклад, творче завдання чи усне обговорення на заняттях з літератури), більш якісно проявити себе в іншому з варіантів.

Однією з найпоширеніших форм контролю на сьогодні є тестування. Його використовують і в практиці зовнішнього незалежного оцінювання з мови та літератури, де тест передбачає вибір правильної відповіді із запропонованих або встановлення відповідності між поданими пунктами. Чи ж може тестування стати єдиним видом контролю знань на занятті з української літератури? Безумовно, предмет, що передбачає не лише засвоєння теоретичного матеріалу, а й осмислення загальних онтологічних понять, прояв креативності мислення та діяльності, удосконалення грамотності мовлення та письма, має бути насиченим не лише розмаїттям форм діяльності на заняттях, а комплексним підходом до перевірки знань студентів з предмета.

На занятті з української літератури з метою підсумкового контролю знань з теми «Літературний процес кінця XIX ст.» було обрано інтерактивну форму роботи — тематичне оцінювання у формі гри (літературна вікторина). Це, як підтверджує досвід, дозволяє активізувати діяльність студентів, дає змогу проявити творчість, учити працювати в команді.

Завчасно студентів було розділено на групи, кожна з яких виконувала домашнє завдання, що представляло собою презентацію команди: обрання капітана, підготовка назви команди, девізу, плаката. Обов'язковою умовою було те, що вся символіка підгрупи якимось чином була пов'язана з вивченими в тематичному блоці творами чи їхніми авторами.

Етапи контролю на занятті передбачали як індивідуальну, так і колективну роботу. Наприклад, застосовуючи сучасні технології, не варто відкладати вбік необхідність перевірки знання текстів творів. У контексті гри цитатні матеріали було оформлено у вигляді пелюсток квітки, відриваючи які студенти називали автора твору та його назву. Тут командні бали формували правильні індивідуальні відповіді, як і в наступному завданні — бліцопитуванні (студентам було необхідно у швидкому темпі відповідати на короткі питання викладача, що стосуються біографії та творчості письменників вивченого блока та їхніх творів).

Найцікавішим для студентів виявилося завдання, що передбачало моделювання образів-антиподів до вивчених у художніх творах персонажів. Змодельований образ необхідно було схарактеризувати, а виділені його риси, аргументовані змодельованими вчинками, відповідно мали підтвердити протилежність вихідному образу. Для моделювання антиподів студентам було запропоновано образи Мотрі Кайдашихи (І. Нечуй-Левицький), Терентія Пузиря (І. Карпенко-Карий), Чіпки (Панас Мирний), Macіно (І. Франко).

Представники команд, що мають склонність до творчої роботи, мали можливість взяти участь у відповідному конкурсі, що передбачав написання творчого завдання. Його учасники отримали завдання у вигляді фрагменту вивченого твору, до якого вони мали запропонувати своє продовження. Конкурс капітанів уже передбачав перевірку обізнаності керівників команд в українській літературі взагалі: вони по черзі називали прочитані твори українських письменників та їх авторів, при цьому той, хто не мав відповіді, вибував з гри.

Наочанок кожна підгрупа мала можливість підвищити командний бал, прочитавши напам'ять поезії українських авторів. Вважаємо, що в руслі сучасних тенденцій інтерактиву не варто відмовлятися на заняттях з літератури від вивчення поезії напам'ять, оскільки заучування віршів тренує пам'ять, їх декламування вчить передавати відповідні емоції, коригує дикцію.

На занятті було здійснено спробу самостійного оцінювання студентів: максимальні 12 балів було розподілено відповідно за формами роботи. Після кожного етапу роботи за вказівками викладача оцінювання здійснювали капитани команд або ж студенти самостійно. Паралельно викладачеві за кожне завдання необхідно оцінити роботу підгруп у кожному з конкурсів. Усі члени команди-переможця отримали додатковий індивідуальний бал. Усе ж застосування само- чи взаємооцінювання не може абсолютно замінити оцінювання студентів викладачами. Саме їх комплексне поєднання дає змогу студенту усвідомити правильність сприйняття рівня власної діяльності та формувати адекватну самооцінку.

За потреби заняття-гра може бути доповнена відео-, аудіо- чи презентаційними матеріалами, які можуть слугувати ілюстраціями до запропонованих типів завдань, носити творчий характер чи доповнювати виконане домашнє завдання щодо презентації команди.

Як показує практика, такі заняття дають студентам змогу усвідомити, що при командній співпраці їхня індивідуальна якісна підготовка приносить перемогу команді, а відповідно перемога команди підвищує рейтинг кожного її члена. Це відіграє неабияку роль як формуванні студентського колективу, так і у вихованні майбутнього фахівця, для якого немаловажливі уміння співпраці в колективі.

Крім того, такі форми занять дають змогу виділити лідерів (не обов'язково відмінників), що допоможе викладачеві при організації інших форм роботи, наприклад, групових проектів. З іншого боку, ці форми роботи допомагають більше пізнати індивідуальні особливості студентів, що буде корисним при розподілі індивідуальних завдань і в подальшій роботі взагалі.

Відзначимо, що використання інтерактивних технологій не повинно ставати для викладача самоціллю. Запропонована форма контролю є лише варіантом і не зможе замінити інших форм перевірки (усне опитування, літературні диктанти, письмові творчі роботи, творчі проекти, письмові тематичні оцінювання та ін.), а буде доречною й ефективною лише при комплексному їх застосуванні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дем'янова С. О. Інноваційні технології та сучасний урок літератури / С. О. Дем'янова. — К. : Шкільна освіта, 2006. — 128 с.
2. Щербина В. Г. Інтерактивні технології на уроках української мови та літератури / В. Г. Щербина. — Х. : Основа, 2005. — 96 с.